גידוד חמשה ומחיצה חמשה אין מצטרפין. בפרק שני דגיטין (דף טו:) פי' בקונטרס כגון *בית עמוק חמשה ויש לו מחיצות חמשה אין מצטרפין להיות תוכו רה"י וקשיא לר"ת דהא אמר בפרק בתרא (דף לט:) דבור וחוליתה מצטרפין ובשמעתא נמי אמר דמודה רב חסדא בתחתונה הואיל ורואה פני י' אלא יש לפרש גידוד חמשה גבוה חמשה ונפקא מינה בשתי חצירות זו למעלה מזו ולעליונה כדאמר הכא ול"ע לענין שבת אם יש (ד) *(לפרש כשיש) תל ברה"ר גבוה חמשה ורחב ארבעה ועל גביו עשו מחיצה חמשה שהזורק מרה"ר לתוכו חייב ומתוכו לרה"ר פטור : **וכי** קתני פחות מכאן מערבין אחד ואין מערבין שנים אתחתונה. וא"ת לעיל כדפריך עליונה לא תערב לא חד ולא תרי אמאי לא משני הא דקתני מערבין שנים ואין מערבין אחד אתחתונה ויש לומר משום דמשמע ליה מערבין שנים אתרוייהו :

לא תימא אימר אלא ודאי מבעוד יום נפרצה. קשה דהכא אמר אביי דרבה סבר כשמואל דאמר שבת הואיל והותרה הותרה וא"כ תיקשי דאביי גופיה אמר (שבת דף כב:) כל מילי דמר עביד כחומרי דרב בר מהני תלת דעביד כשמואל מתירין מבגד לבגד כו' ואין לומר דמש"ה לא חשיב(ה) הא דהכא משום דרב הונא ורב יהודה נמי סברי כשמואל דהא בגרירה איכא דסברי כשמואל דהא בפרק המוציא (שבת פא.) משמע דסבר רבי יוחנן כסתם משנה דנזיר חופף ומפספס ומיהו י"ל דהכי פריך בהמוציא ומי מצי ר' יוחנן למימר דבר שאין מתכוין אסור דלא כסתם משנה דנזיר אפילו איכא סתמא אחרינא כדאשכחן בביצה (דף כג:) מאי אולמיה האי סתמא מהאי ואין לרבי יוחנן נמי לפסוק כשום אחת בלא ראייה אי נמי יש לומר הא דעביד לחומרי דרב היינו בעלמא לבד מעירוב ואבל דהלכה כדברי המיקל בהם או שמא כיון דזימנין הך קולא הויא חומרא כגון דנאסר במקצת שבת דמהאי טעמא נאסר לכל השבת לא חשיב ליה מחומרי דרב דלרב לית ליה הואיל והותרה הותרה ולית ליה נמי הואיל ונאסר נאסר : **שבת** כיון שהותרה הותרה. פירשתי בפרק קמא (דף יז: ד"ה עירוב) : **אין** מטלטלין בה אלא בארבע. בכלים ששבתו בבית לר"ש : *)**חייב** דברי ר"א. בגמ' מוקי לה במקום מחיצה הפרוצה וכגון שבשני ראשיה לא נשאר כלל משתי מחיצות שבצידה שמקום מחיצה זו שנפרצה אינו תוך מחיצות הנשארות ובלישנא קמא מוקי לה כגון שאבדה להם דרך בתוכו מקום ובררו להם מקום מחיצות להיות שלהן ללכת דרך שם בשביל דרכם שאבדו שם ור"א לטעמיה דאית ליה מה שבררו בררו ורבנן סברי דאין להם כח לברור הלכך אף על פי שעוברים שם אינו רה"ר כיון שלא נמסר לרבים ואינו של רבים כדאמרינן בפרק שני (דף כב:) גבי שבילי בית גלגול קאמרת ומתוכה דקאמר ר"א לאו דוקא מתוכה אלא משום דנקטו רבנן מתוכה קאמר איהו נמי מתוכה כדקאמר בגמרא והכי קמהדרי ליה רבנן אי אתה מודה שאם הוציא מתוכה לרה"ר שהוא פטור אבל אסור שאין לרבים כח שם ולכך אינה נעשית רה"ר אפילו נפלו כל המחיצות סביב והוי כרמלית הכא נמי מקום מחיצה תודה שיהיה כרמלית שאין להם כח בברירתן והא דשבקי רבנן רה"י כדנקט ר"א ונקטי רה"ר משום דר"א דיבר על מקום מחיצה שיהא רה"ר וקאמר שאם הוציא מתוך החצר שהיא רה"י למקום מחיצה חייב אבל רבנן דמיירי במוציא ומכניס לתוכו ממש ואפילו כשנפלו כל מחיצותיה נקטי רה"ר שאלה הנזכר במשנה ולא רצו למינקט שאם הוציא מתוכה לחצר שאלה משום דלא נזכר במשנתנו שהיה חצר אלא אי נמי להכי נקטי רה"ר להוכיח שתוכה חלוק הרבה מרה"ר שאם לא היה חלוק הרבה היה מותר להכניס מרה"ר לתוכה אבל במה שפטור המוציא מרה"י לתוכה אין להוכיח שחלוק הרבה דאפילו אין חלוק אלא מעט מרה"ר פטור המוציא מרה"י לתוכה כיון שאין רה"ר ממש :

ואיבעית

*גידוד חמשה ומחיצה חמשה אין מצטרפין עד שיהא או כולו בגידוד או כולו במחיצה מיתיבי שתי חצירות זו למעלה מזו ועליונה גבוהה מן התחתונה עשרה טפחים או שיש בה גידוד חמשה ומחיצה חמשה מערבין שנים ואין מערבין אחד, פחות מכאן מערבין אחד ואין מערבין שנים אמר (*רב) מודה רב חסדא בתחתונה הואיל ורואה פני עשרה, אי הכי תחתונה תערב שנים ולא תערב אחד עליונה לא תערב לא אחד ולא שנים? אמר רבה בר עולא כגון שהיתה עליונה מגופפת עד עשר אמות אי הכי אימא סיפא פחות מכאן מערבין אחד ואין מערבין שנים אי בעיא חד תערב אי בעיא תרי תערב? אמר רבה בריה דרבא כגון שנפרצה התחתונה במלואה לעליונה, אי הכי תחתונה חד תערב תרי לא תערב עליונה אי בעיא תרי תערב אי בעיא חד תערב? אין הכי נמי וכי קתני פחות מכאן מערבין אחד ואין מערבין שנים אתחתונה, דרש *מרימר גידוד חמשה ומחיצה חמשה מצטרפין, אשכחיה רבינא לרב אחא בריה דרבא (א) אמר ליה תני מר מידי במחיצה? אמר ליה לא, והלכתא גידוד חמשה ומחיצה חמשה מצטרפין. בעי רב הושעיא דיורין הבאין בשבת מהו שיאסרו? אמר רב (ב) חסדא תא שמע *חצר גדולה שנפרצה לקטנה, הגדולה מותרת והקטנה אסורה מפני שהיא כפתחה של גדולה אמר רבה אימר מבעוד יום נפרצה אמר ליה אביי לא תימא מר אימר אלא ודאי מבעוד יום נפרצה דהא מר הוא דאמר *בעי מיניה מרב הונא, ובעי מיניה מרב יהודה: עירב דרך הפתח ונסתם הפתח, עירב דרך חלון ונסתם החלון מהו? ואמר לי שבת כיון שהותרה הותרה; אתמר כותל שבין שתי חצירות שנפל רב אמר אין מטלטלין בו אלא בד"א ושמואל אמר

זה

גידוד חמשה. חצר שקרקעיתה גבוה חמשה טפחים והוסיפו על אותו גובה מחיצה ה' : **מודה רב חסדא בתחתונה.** דלגבה הויא מחיצה אבל לגבי עליונה לאו מחיצה היא שאינה רואה את פני עשרה למחיצתה ואי הויא כוליה בגידוד שפיר טפי משום דמשתמשא להדיא עד סוף הגידוד ורואה גובהה יותר על חברתה עשרה ומינכרא מחיצתה : **תחתונה הרי תערב.** כלומר לעצמה תיערב דוריה ולא עם עליונה שהרי מחיצה ביניהם אבל *עליונה אפילו לעצמה אסורה שהתחתונה אוסרתה שאין כאן מחיצה ולא חד נמי תערב עם תחתונה שהרי אין כאן פתח דלגבי תחתונה הכל סתום: **במגופפת.** מחיצה עשרה על הגידוד עד עשר אמות אמצעיות שהניחו כעין פתח ולא הניחו שם המחיצה עשרה אלא מחיצה חמשה והגידוד חמשה הלכך שתיהן מערבות לעצמן ואין זו אוסרת על זו דלגבי תחתונה כולה סתומה היא ולגבי עליונה [מחיצה] ופתחא היא ומיהו כי הדדי לא מצו מערבי משום דלגבי תחתונה הכל סתום : **אימא סיפא כו'.** ועל כרחך האי "פחות מכאן" אמחיצת חמשה שבעשר האמות קאי, דהא בכל ההיקף מחיצה עשרה איכא : **אי בעי חד תערב.** דהא פתח גמור הוא אצל שתיהן : **במלואה.** שאין ברחבה אלא עשר אמות הלכך אסרה עליונה עליה (ג) ולא (מערבה) בהדה כדתנן גדולה מותרת וקטנה אסורה : **אי הכי תחתונה חד תיערב.** עם העליונה : **תרי לא תערב.** בפני עצמה דעליונה אוסרת אא"כ עירבה עמה : **דיורין הבאין בשבת.** כגון כותל שבין שתי חצירות שנפל בשבת דהיינו דיורייהו השתא כי הדדי : **מהו שיאסרו.** זה על זה : **וקטנה אסורה.** [וס"ד] שנפרצה בשבת : **אלא ודאי.** על כורחיך הכי תוקמא דהא את אמרת דיורין הבאין בשבת אין אוסרין : **דאמרי בעאי מיניה מרב הונא עירב דרך הפתח.** שתי חצירות שעירבו יחד על ידי פתח שביניהם : **ונסתם.** בשבת שנפלה מפולת כנגדו : **מהו.** לטלטל מזו לזו דרך גובה הכותל וחורין וסדקין מי אמרינן הואיל והותר למקצת שבת הותר לכולה או לא : **כותל שבין שתי חצירות.** שלא היה פתח ביניהם ולא עירבו בו יחד ונפל : **רב אמר אין מטלטלין בו אלא בארבע.** רב לית ליה הואיל והותרה הותרה, וכאן חצר לא משוין ליה דקי"ל חצר שלא עירבה דברי הכל מטלטלין כלים ששבתו באוירה דההיא כולה חדא רשותא היא אבל הכא ב' רשויות האסורות זו עם זו היו ונמצאת כל אחת פרוצה במלואה למקום האסור לה אע"ג דקי"ל דחצירות רשות אחת הן הכא בשעירבה כל אחת לעצמה עסקינן ורב לטעמיה דאמר *הלכה כר"ש והוא שלא עירבו אבל עירבו, שתי רשויות הן :

זה

רבינו חננאל

רב חסדא גידור ה' טפחים. פי' כמו סלע גבוה ה' טפחים ובנה מחיצה עליה ה' טפחים אין מצטרפין לעשרה דבעינן אי כולו בגידו' אי כולו במחיצה. מיתיבי ב' חצרות זו למעלה מזו כו' הנה גידור ה' ומחיצה ה' מצטרפו. ופריק רבה מודה רב חסדא בתחתונ' הואיל ורואה פני עשרה כלומר הואיל ויש למעל' ממנה עשרה טפחים ואקשינן אי הכי תחתונה תיערב לעצמה דהא סלקו ממנה מחיצות אבל העליונה לא תיערב אפילו לעצמה דהא לית ליה מחיצתא והנה התחתונה אוסרת עליה. וזהו פי' לא תיערב לא אחד ולא שנים כלומר לא תיערב לא לעצמה ולא עם התחתונ' ופריק רבא בר עולא כגון שהיתה העליונה מגופפת פי' סתומה והולכת עד עשר אמות לפיכך העליונה מערבה לעצמה והתחתונה לעצמה. אי הכי שהעליונה מגופפת עד עשר אמות אימא סיפא פחות מיכן מערבין אחד ואין מערבין שנים. אמאי איבעיא העליונה תיערב חד דהא ליכא ביניהן מחיצה עשרה טפחים ואיבעיא תיערב שנים כלומר תערב לעצמה דהא מגופפת עשרה ודחי רבה כגון שנפרצה תחתונה בבלואה לעליונה אי הכי תחתונה תיערב עם העליונה דהא אית לה מחיצתא. והנה רואה פני עשרה ונעשית עכשיו העליונה והתחתונה כאחד. אבל עליונה לא חד תערב ולא תרי תערב דהא נפרצה עליה התחתונה*) ודחי דהא נמי לא תיערב דהא לה מחיצה ופריק אין הכי נמי כו' ואסיקנא הלכתא גידור ה' ומחיצתא ה' מצטרפין. בעי רב הושעיא דיורין שבאו בשבת מהו שיאסרו. ופשטנא מהא דתנן חצר גדול כו' ואוקימנא בשנפרצה מבעו"י. אבל נפרצה בשבת מותרת אפילו הקטנה. דאיבעיא לן עירוב דרך חלון ונסתם החלון מהו לזה דרך פתח ויוצא בו ובן מי שעירב מחצר דרך פתח ונסתם הפתח בשבת מה לטלטל מחצר זו לחצר זו דרך חלון אחר שנסתם הפתח ואיפשטא שבת שהותרה למקצתה הותרה כולה ש"מ דיורין הבאין בשבת אין אוסרין ולא מתירין. איתמר כותל שבין שתי חצרות שנפל רב אמר אין מטלטלין באותה חצר אלא בד' אמות כו'.

נ א מיי' פ"ג מהלכו' שבת הלכה טו טוש"ע א"ח סי' שסג סעיף ב וסי' שעב סעיף ו :

רש"ל מ"ז

[כתוס' איתא תרין]

גיטין טו.

[צ"ל רבא]

[גיטין טו:]

[לעיל נב.]

שייך לדף כד ע"א במתניתין

[לעיל מח.]

הגהות הב"ח

(א) גמ' אשכחיה רבינא לרב אחא בריה דרבא (אמר ליה) תני מר מידי בגידוד חמשה ובמחיצה חמשה אמר ליה לא : (ב) שם מה שיאסרו אמר רב חסדא תא : (ג) רש"י ד"ה במלואה וכו' עליונה עלה אי לא ערבה : (ד) תוס' ד"ה גידוד וכו' לנ"ע לענין שבת אם יש תל כצ"ל ותיבת לפרש כשיש נמחק : (ה) ד"ה לא תימא וכו' לא חשיב להא דהכא וכו' בפרק המוציא משמע וכו' פריך בהמוציא יין ומי :

---

*) משמע דרבינו גרס דעליונה לא חד תערב ולא תרי תערב ותמוה דא"כ היכי תחתונה יכולה לערב עם העליונה וצ"ע.

גליון הש"ס גמ' גידוד חמשה ומחיצה חמשה אין מצטרפין. עי' לעיל דף עז ע"א תוס' ד"ה כותל.